

Koolstofheffing is **GEEN** mirakeloplossing

Luc Sterckx van Febeliec en Joeri Thijs van Greenpeace discussieerden met elkaar op een ETION-event over onze energievoorziening. De centrale vraag was de plaats van de koolstofheffing in het streven naar een klimaatoplossing.

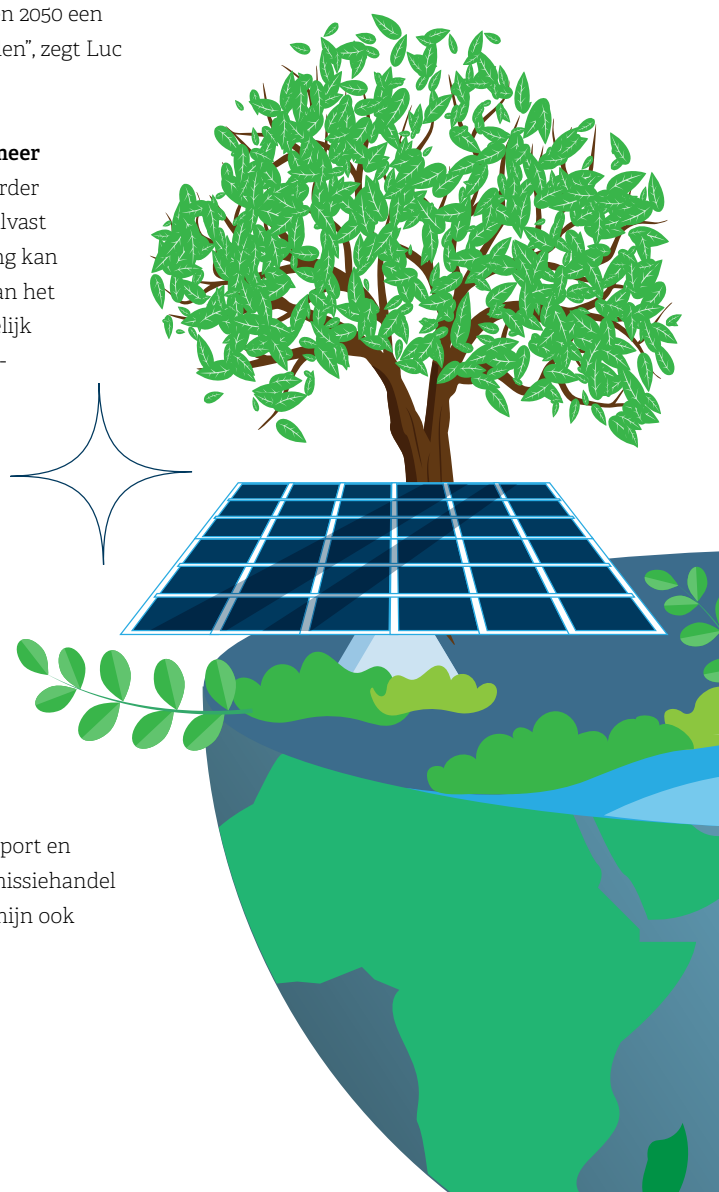
TEKST: PETER OOMS | FOTO'S: GF (STERCKX) EN ERIC DE MILDT (THIJS) | ILLUSTRATIE: ISTOCK BY GETTY IMAGES

De verschillende standpunten hadden vooral te maken met een uiteenlopend vertrouwen in de kracht van marktwerking om grote veranderingen mogelijk te maken. Luc Sterckx, voorzitter van Febeliec, de federatie van de Belgische industriële gebruikers van energie, heeft van nabij gevolgd hoe de invoering van de verhandelbare uitstootrechten (ETS of Emissions Trading System) in 2003 en hogere energieprijzen tot een snelle daling van de CO₂-uitstoot in België hebben geleid. "Er was al langer een tendens naar een zuiniger verbruik, maar op dertig jaar tijd heeft ons land zijn uitstoot met dertig procent kunnen verminderen. We zien nu ook nog een verdere groei van de productie zonder een evenredige toename van de uitstoot. Dat is ook te danken aan het ETS-systeem en vooral aan de inspanningen van de industrie. ETS zet een prijs op die emissie en organiseert de schaarste op de markt, waardoor de kosten stijgen. Dit systeem werkt dus. In mijn ogen heeft het ook het grote voordeel dat het steunt op economische principes en vrije handel, waardoor de individuele bedrijven zelf kunnen beslissen hoe ze de problematiek aanpakken en aldus de investeringen optimaal gebeuren.

Het moet daarom zeker blijven bestaan. Al denk ik niet dat een koolstofheffing op zich voldoende is om tegen 2050 een uitstootvrije situatie te behalen", zegt Luc Sterckx.

De CO₂-uitstoot daalt niet meer

Daar is Joeri Thijs, woordvoerder van Greenpeace België, het alvast mee eens. "Die koolstofheffing kan een belangrijke hoeksteen van het klimaatbeleid zijn, maar tegelijk is het ook geen mirakeloplossing. De dalende tendens waar Luc Sterckx naar verwijst, is ook grotendeels stilgevallen. Die vermindering van de uitstoot ligt intussen alweer een tijdje achter ons. Nu zien we eerder een stagnatie. Tegelijk zien we dat de toepassing van die heffing wordt uitgebreid naar andere sectoren in de maatschappij. Nu is er beslist om ook transport en gebouwen in de Europese emissiehandel te brengen. Zo zullen op termijn ook

particulieren een CO₂-taks betalen wanneer ze hun huis verwarmen, of met de auto rijden en koolstof uitstoten. Dat vind ik erg riskant. De kans is groot dat op die manier weerstand ontstaat bij de bevolking. Zeker mensen met een bescheiden inkomen die met een oude auto gaan werken, of die niet de middelen hebben om hun woning goed te isoleren of zonnepanelen te plaatsen, zullen dan de gevolgen moeten dragen. Als de overheid hen niet te hulp komt, is het draagvlak voor de strijd tegen de klimaatopwarming weg. En wanneer dat gebeurt, als dat draagvlak bij de algemene bevolking

wegsmelt, dan halen we die ultieme doelstelling nooit.”

Hij wijst erop dat de evolutie van de uitstoot alleen maar nog stijgt. De wereld is nu op weg naar een temperatuurverhoging van 2 tot 2,7°C. “We moeten zo snel mogelijk die koers ombuigen. Hoe langer we daarmee wachten, hoe erger de gevolgen zullen zijn en hoe meer inspanningen we moeten leveren om het tij te keren. Om al die redenen moeten we zien dat we alle middelen inzetten. We kunnen ons niet veroorloven om iets niet te gebruiken, maar het moet wel op een rechtvaardige manier”, aldus Joeri Thijs.

“Op dertig jaar tijd heeft ons land zijn uitstoot met dertig procent kunnen verminderen.

-Luc Sterckx-

Er is maar één klimaat

“Klopt. Ik geloof ook niet dat één instrument de oplossing kan bieden voor deze problematiek. We zullen heel wat deeloplossingen moeten gebruiken om het doel te bereiken. België zit daarbij in een unieke situatie. Door de aanwezigheid van heel wat energie-intensieve bedrijven in de chemie-, staal- en cementsector, ligt ons verbruik heel hoog. Per capita zouden we zelfs 64 MWh verbruiken, bij het hoogste van de hele wereld. Daarnaast blijven we een klein land dat minder dan 0,2 procent van de totale uitstoot van de wereld

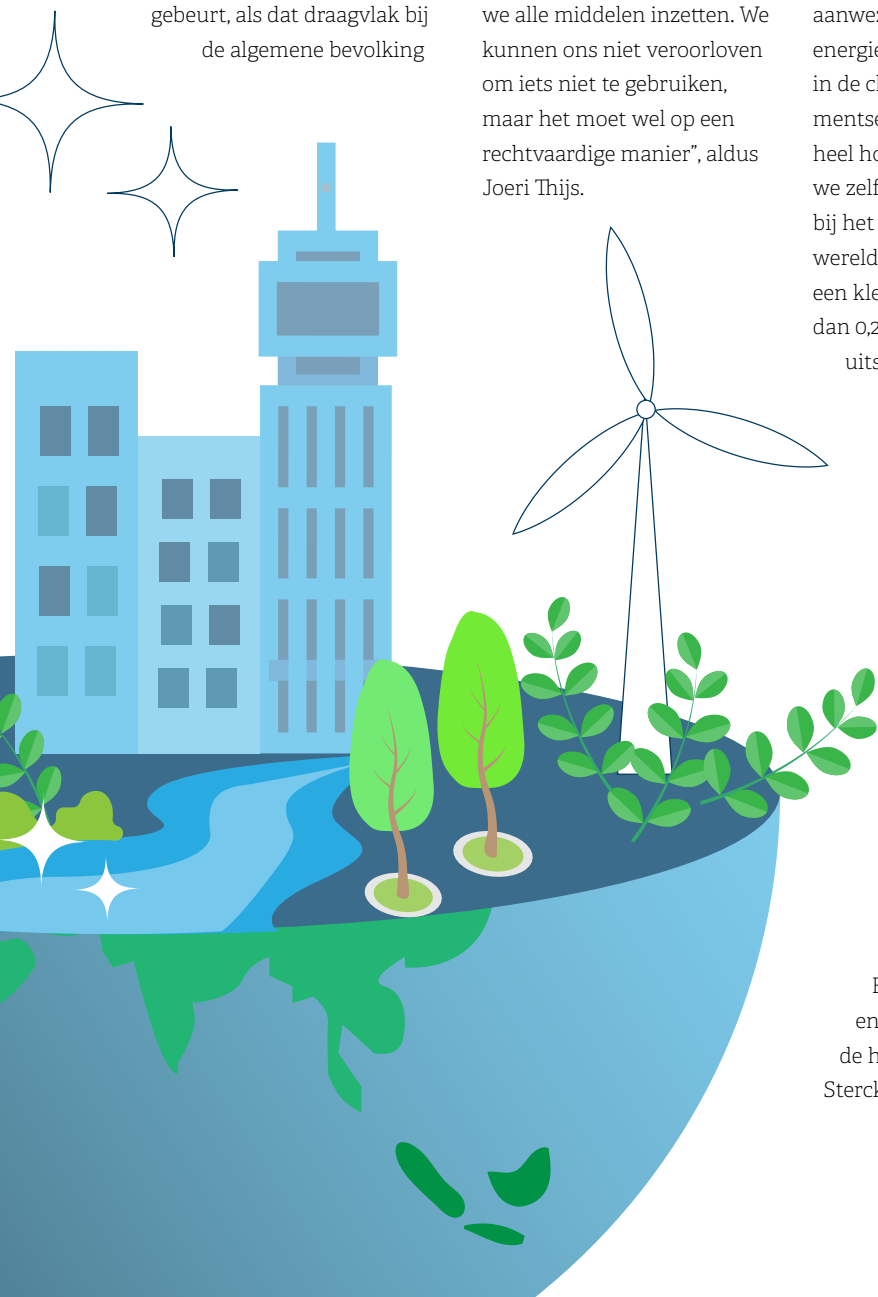
veroorzaakt. Ik ben erover bezorgd dat we in ons land strenger zijn dan in de andere landen, want dan brengen we het voortbestaan van bedrijven in het gedrang. Die kunnen dan elders gaan produceren en daar wel meer CO₂ uitstoten, zonder dat ze daarvoor hoeven te betalen. Daarmee los je dus niets op.

Er is maar één klimaat en het is hetzelfde voor de hele planeet”, zegt Luc Sterckx.

De inzet van de juiste middelen is een grote bekommernis van de leden van Febeliec. “We weten dat de inspanningen zeer groot zullen zijn en dan moeten we maken dat we de schaarse middelen correct inzetten. Nu zijn zonnepanelen performant genoeg om snel een belangrijk deel van onze energiebehoefte te dekken — als er zon is. Maar de Vlaamse regering heeft er vroeger wel heel veel steun aan gegeven. Dat heeft toen veel geld gekost voor onrijpe technologie en dus een relatief beperkte opbrengst. Dergelijke fouten mogen we niet meer herhalen”, aldus Luc Sterckx.

Alternatief voor intermitterende productie

Voor hem is het wel duidelijk dat we veel meer moeten investeren in die duurzame energie. “Maar het probleem is wel dat de zon niet altijd schijnt en de wind niet altijd waait. Die *intermittente* energiebronnen moeten we dus aanvullen met bijkomende oplossingen om die leemte op te vangen. Dat is enerzijds een slimmer gebruik. Daarbij produceren we maximaal groene stroom wanneer het kan. Dan moeten we ons verbruik daaraan aanpassen, als het kan. Het verbruik afstemmen

op de productie en dus niet omgekeerd. In onze visie moet de duurzame stroomproductie ook aangevuld worden met energieopslag en een andere stabiele vorm van energieopwekking. Volgens een studie van Energyville kan dat het beste kernenergie zijn. Zeker de nieuwste kleine centrales (SMR) komen daarvoor in aanmerking”, zegt Luc Sterckx. “Daar zijn we het bij Greenpeace niet mee eens. We zien dat de industrie en de overheid veel te veel geloven in technologie die er nu niet is en blind blijven voor de ongelooflijke voordelen die zon- en windenergie ons nu al opleveren. Het is veel beter om dat gekende pad te bewandelen. We zien ook dat sommige landen wel kernenergie promoten, maar dat de elektriciteitsproducenten heel wat minder enthousiast zijn om te investeren, omdat de kosten te hoog oplopen. Ten slotte blijven we ook bij ons historische argument tegen kernenergie: ze is een essentiële schakel in de aanmaak van kernwapens. Daar zijn we helemaal tegen”, aldus Joeri Thijs.

“Op termijn betalen ook particulieren een CO2-taks. Dat vind ik erg riskant.

-Joeri Thijs-

Sociale compensatie

“Ik ben ervan overtuigd dat we alles uit de kast moeten halen om het doel te bereiken: een algemene gedragswijziging, de toepassing van alle beschikbare en betaalbare technologie én het uitsluiten van bepaalde activiteiten, met name de verbranding van steenkool, olie en gas. Dan is het nodig om in de sectoren met

Discoursanalyse: voorbij het continue conflict

De Koning Boudewijnstichting stelt vast dat in de maatschappij de standpunten over energie ver uit elkaar lopen, waardoor het moeilijk is om tot een consensus te komen en een gezamenlijke oplossing te vinden. In dat kader voert de stichting nu onderzoek bij verschillende doelgroepen om te kijken hoe het daarmee staat.

Het ETION-debat in Harelbeke werd aangegepen om bij de aanwezige ondernemers en bedrijfsmensen te polsen naar hun standpunten én hun bereidheid om te luisteren naar de standpunten van de anderen. Eerder had de Koning Boudewijnstichting al dergelijke analyses uitgevoerd bij landbouwers over de Green Deal Eiwitshift en bij de reisleiders van Karavaan, die wel duurzaam willen zijn, maar vooral ook willen reizen.

veel uitstoot — transport, verwarming van gebouwen, landbouw, industrie — te zorgen voor goede én sociale oplossingen. Denk aan koolstofarme mobiliteitsalternatieven, energierenovaties en de afschaffing van fossiele subsidies, zoals voor salariswagens. In mijn ogen is het

wijst erop dat dit in de Green Deal van de Europese Commissie is voorzien. “De tekst van die Green Deal bestaat voor de helft uit sociale compensaties voor de investeringen die nodig zijn. Het probleem is dat de pers of de politici daar heel weinig over spreken en dat het dus amper bekend is.”

Rookgordijn?

Ten slotte wijst Joeri Thijs erop dat eigenlijk niemand tegen de koolstofheffing is. Zelfs een oliebedrijf als Exxon is in het openbaar een voorstander. “Op die manier trekken ze een rookgordijn op van goede wil. Maar daarachter verzetten ze zich tegen elke verstrenging van de normen of een verhoging van de belastingen. Onze Britse collega's van Greenpeace UK hebben daarover een onthutsende reportage gemaakt, met daarin getuigenissen van lobbyisten van de oliemaatschappij die toegeven dat ze de heffingen in het openbaar omarmen omdat ze er zeker van zijn dat ze er — in de VS — toch niet zullen komen.” ■

nu de grootste uitdaging om het draagvlak voor die verandering te versterken door te zorgen dat de kwetsbare groepen in de samenleving niet moeten opdraaien voor de kosten. Er is een eerlijke transitie nodig en daarom pleit ik voor veel meer sociale ondersteuning.”

Geert Janssens, hoofdeconoom van ETION en moderator tijdens de discussie,

